

IRODALMI ÉRTESITŐ.

Kriza-Album. Kriza János költőnk emlékére Kovács János ig. tanár, szerkesztőtársunk egy albumot szándékszik kiadni. Ugy hisszük, nem szükséges e vállalatot bővebben ajánlanunk. Olvasóink készséggel fogják azt pártolásban részesíteni. Itt közöljük az előfizetésre felhívást:

Felhívás előfizetésre: Kriza János, néhai unitárius püspök és költő, a M. Tud. Akad. I. és a Kisfaludy-Társaság r. tagja, a Vadrózsák halhatatlan szerzője szülőházát emléktáblával jelölte meg 1882. év nyarán a kolozsvári unitárius főiskola ifjusága. Ezzel egyidejűleg elhatározott, hogy az emléktábla leleplezése ünnepén elmondott alkalmi óda és beszédek, ezek között Jakab Elek M. T. Akad. r. tagnak különös irodalmi becsü emlékbeszéde, több kiváló író művével együtt, kik Kriza János emléke iránt való kegyeletből közreműködésüket megígérték, diszes füzetben Kriza-Album czim alatt kiadassanak s a mű tiszta jövedelméből Kriza-alap létesíttessék. Ezt az alapot, a melynek egy része már az ünnepély alkalmával összegyűlt s jelenleg 246 frtot tesz, takarékpénztárban gyümölcsözteti s kamatait az ifjuság körében hirdendő szépirodalmi pályázatokra fordítja majd a kolozsvári unitárius főiskola.

Megbízásomból kifolyólag előfizetést hirdetek a Kriza-Albumra, a mely 7—8 ív terjedelemben, negyedréti alakban, Kriza János arcképével, f. évi szeptember havában kerül ki a sajtó alól.

Közlemények lesznek az Albumban egyebek közt: dr. Brassai Sámuelről, Szász Károlytól, Jakab Elektől, Kőváry Lászlótól, dr. Szász Bélától, Bodnár Zsigmondtól, Jékey Aladártól, Jakab Ödöntől, dr. Hegedüs Istvántól, Fanghné Gyujtó Izabellától, dr. Ferenczi Zoltántól, Kozma Ferencztől stb.

Az Albumra, melynek a lehető legdiszesebb kiadásáról a Hornyánszky-féle nyomda gondoskodik, 1 frttal lehet előfizetni.

Az előfizetések hozzám küldendők Kolozsvárra. (Tivoli-utca 9. sz.)

Kolozsvárt, 1891. június hó. Kovács János, igazgató tanár, a Kriza-Album szerkesztője.

Emlékbeszéd báró Orbán Balázs felett. Irta és felolvasta a M. Tört. Társulat 1890. oct. 2. választmányi ülésén Jakab Elek, m. tud.-akad. r. tag. E munka először a Századokban jelent meg, s most külön füzetben is kiadatott. A tudós történelemíró méltó emléket emelt benne a „Székelyföld“ írójának, a hazafinak, a székely nép egyik legnemesebb és legkiválóbb fiának.

Bodnár Zsigmond, budapesti egyetemi magántanár „A magyar irodalom története“ czim alatt füzetes vállalatot indított meg. Az első füzet az irodalom és irodalom-történet fogalmának s a magyar irodalom-történet korszakainak meghatározásával foglalkozik. Ezen kívül még a magyar nyelvről és a magyar népről, a nemzet eredetéről, ősvallásáról és ősköltészetéről

nyujt nagyérdékü fejtegetéseket. Azután a magyar mondaköltészetre és a középkori vallásos irodalomra tér át s az utóbbi kornak mind vallásos, mind világi költészetét kiváló hivatottsággal tárgyalja. A második füzet a hitujítás korát öleli fel. Bodnár Zsigmond kitünő tehetségű író, kinek a magyar irodalom-történet majd minden ágában vannak önálló nézetei s e nézeteket nem is késik elismerésre méltó nyíltsággal közölni. Mélyre ható tanulmánya és sokoldalú ismerete kiváló súlyt kölcsönöz ítéletének. S nagy örömkre szolgál látni, hogy ítéleteiben nyilvánuló meggyőződése nem egyszer eltér a Toldy-féle iskola szükkörű felfogásától. Megindított vállalata, mint a mely első nagyobb szabású irodalom-történetünk s kiadása mindamellet is az író vállára nehezül, nagy feltűnést keltett. Szabad szellemű nyilatkozatai kiváló érdekességűek főképpen reánk, unitáriusokra nézve. Bár a középkori katolikus vallásköltészetről megkapó képet rajzol, a hitujítás korával szemben sem elfogult. Sőt Sylvestert, Mélivst, Heltait és Bornemiszát kitünő szakismerettel behatóbban is tárgyalva, teljes méltánylattal emlékezik meg az unitárius irányzatról is. Részletesebben fogunk folyóiratunkban e művel foglalkozni. Most csak olvasóink figyelmét kívánjuk felhívni e nagyfontosságú vállalatra, mely elegáns kiállításánál fogva díszes lehet úgy intézetek, mint magánosok könyvtárának s kétségkívül legkeresettebb olvasmánya leend a magyar nemzet irodalmát behatón ismerni óhajtó miveltebb közönségnek. Megjelenik minden hó elsején 5—6 ives füzetekben. Előfizetési ára májustól deczemberig 4 frt, májustól augusztusig 2 frt. Egyes füzet ára 60 kr. Gyűjtőknek 6 példány után tiszteletpéldány jár. Az előfizetési összeget Bpestre, Tisztviselőtelep, Család-utca 5. sz. alá kell küldeni.

K. F.

KÜLÖNFÉLEK.

Az angol unitáriusok évi közgyűlése és nemzeti conferentiájok. Az angol unitáriusok évi közgyűléseit s ezzel kapcsolatosan nemzeti conferentiájokat f. évi ápril 23-án s következő napjain tartották meg Londonban, nagyszámu közönség előtt. Az innepi beszédet Blachford A., a Manchester New-College egykori növendéke s bristol-i lelkész tartotta Péld 23. r. 26. v. alapján: „Adjad szerelmes fiam a te szivedet énnekem.“ A remek beszéd egy hatalmas felhívás és buzdítás volt az unitáriusokhoz, hogy szenteljék magukat teljes szívvvel és lélekkel az egy Isten szolgálatának s az igazság ügyének ugyanazon szellemben, a mint azt elődeink tették.

Az egyházi beszéd végeztével szokásos gyűjtés volt, melyből 600 frt gyűlt be a társulat céljára. Azután Beard J. elnök üdvözölte a megjelenteket, s különösen Hochart J. lelkészt, Brüsszleből, ki mint az ottani szabadelvű egyház képviselője vett részt a gyűlésen. Hochart lelkész megköszönve a szívélyes fogadtatást, beszédjében kiemelte, hogy mennyire bátorító az ő hiveire annak tudata, hogy ők nem állanak egyedül, hanem máshol is vannak, a kik azt a hitet vallják, mint ők.

Az elnöki megnyitó után következett a társulat jeles titkárának, Ierson Henriknek jelentése, mely egy világos képet nyújtott az igazgató tanács évi működéséről. Az évi jelentésben különösen kiemeli a titkár, hogy napjainkban nagy mozgalom indult meg a vallás mezején, s annak iránya megegyezik az unitárius nézetekkel. Épen ezért felhívja a figyelmet, hogy e mozgalomban a Brit- és Külföldi Unitárius Társulatnak vezér szerepet kell vinnie. De ez csak úgy lehetséges sikeresen, ha a vidéki kisebb társulatok is csatlakoznak s így együttesen működnek a szabadelvű kereszténység diadalra juttatásában. E tekintetben örvendetes jelenség az, hogy a vidéki társulatok közül 8 csatlakozott a Brit- és Külföldi Unitárius Társulathoz, s képviselőket küldenek az igazgató tanács üléseibe.

Minden évben egy vasárnap, melyet a „Társulat vasárnapjának“ neveznek, gyűjtés történik az egyházi beszéd végeztével a társulat céljaira. Ily módon begyűlt 4100 frt. A társulat összes bevétele 56,000 frt volt, melyből szegényebb eklézsiákat segélyeztek; újakat szerveztek, templomokat építettek, könyveket, röpiratokat osztottak ki ajándékkul, s tetemes összeget missziói czélokra fordítottak. Továbbá felemlíti a titkár a külföldi hitrokonokkal való összeköttetést s levelezést, melyet a társulat nevében folytatott. Az igazgató tanács s az elnöki tiszt betöltése után az ülés véget ért. Ezután tartották meg az úgynevezett soiret, mely alkalommal szebbnél-szebb beszédeket mondtak.